

Erfðir og breytileiki

Fyrirlestur í Sálfræði

Samspil erfða og umhverfis

Erfðir setja okkur mörk

Deilur erfðasinna og raunhyggjumanna

Áskapaðir hæfileikar og aðrir eiginleikar

Tungumálið sem áskapað

Næmi barna gagnvart máli

Rök sem hníga að máli sem ásköpuðum hæfileika

Rök fyrir umhverfisáhrifum á mál

Arfgengi og erfðastuðull

Mismunandi arfgengi mannlegra eiginleika

Líkamshæð

Þyngd, vaxtarlag og kenningar um viðmiðsgildi (*set point*)

Líkamsburðir

Vitrænir hæfileikar

Erfðastuðullinn

Hlutfall breytileika sem er tilkominn vegna erfða

Villandi og vandtúlkaður mælikvarði

Munurinn á áskapaðri og áunninni færni

Arfgengi greindar

Erfðastuðull greindar er á bilinu 0,4 – 0,7

Samkvæmt því eru 40 – 70% af breytileika greindar áskapaður

Felur ekki í sér að umhverfið skipti litlu máli

Minnkaður breytileiki umhverfis hækkar erfðastuðullinn

Greind er misjöfn eftir stéttum og kynþáttum

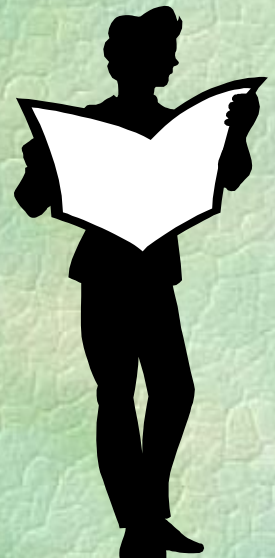
Eru það og erfðastuðullinn rök fyrir ásköpuðum muni?

Ýmsir annmarkar á því sjónarmiði

Umhverfisáhrif upp á 30% eru veruleg

Arfgengi innan hópa skýrir ekki mun milli hópa

Fjölmargar rannsóknir hafa sýnt fram á umhverfisáhrif

Flynnhrifin

Hækkun meðalgreindar

Greindarpróf eru staðalbundin þannig að meðalmaður fær vísitöluna 100.

Meðalvísitalan hækkar með tímanum svo þau þarf að endurnýja reglulega.

Þessi úrelding er miklu hraðari og almennari en menn hugðu eða um 3 greindarvísitölustig á áratug. Þetta samsvarar því að sá sem fæðist í aldarbyrjun teljist þroskaheftur við lok hennar.

Skýringar geta falist í prófunum sjálfum, aukinni færni, meiri þekkingu en tæpast í breytingum á erfðapætti greindar.

